

KS. BRONISŁAW PREDER

DEKALOG Z INNEJ STRONY

Kiedys młody człowiek zapytał Chrystusa: Nauczycielu, co mam czynić aby otrzymać życie wieczne? Chrystus odpowiedział: (...) A jeśli chcesz osiągnąć życie zachowaj przykazania. Zapytał Go: - Które? Jezus odpowiedział: - Oto te: nie zabijaj, nie cudzołóż, nie kradnij, nie zeznawaj fałszywie, czcij ojca i matkę, oraz miłuj bliźniego jak siebie samego” (Mt 19,16-19). W tej perykopie ewangelicznej Jezus Chrystus wiąże życie wieczne z zachowywaniem przykazań, a właściwie stwierdza, że w przykazaniach Bożych jest zawarte życie. Popatrzmy więc na Dekalog, bo w nim jest zawarte życie.

W Biblii mamy dwa teksty Dekalogu. Czytając te święte teksty zwróćmy uwagę na to, które przykazania są silnie zaakcentowane, rozbudowane, a które są bardzo zwarte i krótkie, i ograniczają się tylko do jednego czasownika.

1. Tekst z Księgi Wyjścia (Wj 20, 2 - 17)

2. «Ja jestem Pan, twój Bóg, który cię wywiódł z ziemi egipskiej, z domu niewoli. 3. Nie będziesz miał cudzych bogów obok Mnie! 4. Nie będziesz czynił żadnej rzeźby ani żadnego obrazu tego, co jest na niebie wysoko, ani tego, co jest na ziemi nisko, ani tego, co jest w wodach pod ziemią! 5. Nie będziesz oddawał im pokłonu i nie będziesz im służył, ponieważ Ja Pan, twój Bóg, jestem Bogiem zazdrosnym, który karze występki ojców na synach do trzeciego i czwartego pokolenia względem tych, którzy Mnie nienawidzą. 6. Okazuję zaś łaskę aż do tysięcznego pokolenia tym, którzy Mnie miłują i przestrzegają moich przykazań. 7. Nie będziesz wzywał imienia Pana, Boga twego, do czczych rzeczy, gdyż Pan nie pozostawi bezkarnie tego, który wzywa Jego imienia do czczych rzeczy. 8. Pamiętaj o dniu szabatu, aby go uświęcić. 9. Sześć dni będziesz pracować i wykonywać wszystkie twe zajęcia. 10. Dzień zaś siódmy jest szabatem ku czci Pana, Boga twego. Nie możesz przeto w dniu tym wykonywać żadnej pracy ani ty sam, ani syn twój, ani twoja córka, ani twój niewolnik, ani twoja niewolnica, ani twoje bydło, ani cudzoziemiec, który mieszka pośród twych bram. 11. W sześciu dniach bowiem uczynił Pan niebo, ziemię, morze oraz wszystko, co jest w nich, w siódmym zaś dniu odpoczął. Dlatego pobłogosławił Pan dzień szabatu i uznał go za święty. 12. Czcij ojca twego i matkę twoją, abyś długo żył na ziemi, którą Pan, Bóg

twój, da tobie. 13. Nie będziesz zabijał. 14. Nie będziesz cudzołożył. 15. Nie będziesz kradł. 16. Nie będziesz mówił przeciw bliźniemu twemu kłamstwa jako świadek. 17. Nie będziesz pożądał domu bliźniego twego. Nie będziesz pożądał żony bliźniego twego, ani jego niewolnika, ani jego niewolnicy, ani jego wołu, ani jego osła, ani żadnej rzeczy, która należy do bliźniego twego».

2. Tekst z Księgi Powtórzonego Prawa (Pwt 5,6 -21)

6. «Jam jest Pan, Bóg twój, który cię wyprowadził z ziemi egipskiej, z domu niewoli. 7. Nie będziesz miał bogów innych oprócz Mnie. 8. Nie uczynisz sobie posagu ani żadnego obrazu tego, co jest na niebie wysoko albo na ziemi nisko, lub w wodzie poniżej ziemi. 9. Nie będziesz oddawał im pokłonu ani służył. Bo Ja jestem Pan, Bóg twój, Bóg zazdrosny, karzący nieprawość ojców na synach w trzecim i w czwartym pokoleniu - tych, którzy Mnie nienawidzą, 10. a który okazuje łaskę w tysięcznym pokoleniu tym, którzy Mnie miłują i strzegą moich przykazań. 11. Nie będziesz brał imienia Pana, Boga twego, do czczych rzeczy, bo nie dozwoli Pan, by pozostał bezkarny ten, kto bierze Jego imię do czczych rzeczy. 12. Będziesz zważał na szabat, aby go święcić, jak ci nakazał Pan, Bóg twój. 13. Sześć dni będziesz pracował i wykonywał wszelką twą pracę, 14. lecz w siódmym dniu jest szabat Pana, Boga twego. Nie będziesz wykonywał żadnej pracy ani ty, ani twój syn, ani twoja córka, ani twój sługa, ani twoja służąca, ani twój wół, ani twój osioł, ani żadne twoje zwierzę, ani obcy, który przebywa w twoich bramach; aby wypoczął twój niewolnik i twoja niewolnica, jak i ty. 15. Pamiętaj, że byłeś niewolnikiem w ziemi egipskiej i wyprowadził cię stamtąd Pan, Bóg twój, ręką mocną i wyciągniętym ramieniem: przeto ci nakazał Pan, Bóg twój, strzec dnia szabatu. 16. Czcij swego ojca i swoją matkę, jak ci nakazał Pan, Bóg twój, abyś długo żył i aby ci się dobrze powodziło na ziemi, którą ci daje Pan, Bóg twój. 17. Nie będziesz zabijał. 18. Nie będziesz cudzołożył. 19. Nie będziesz kradł. 20. Jako świadek nie będziesz mówił przeciw bliźniemu twemu kłamstwa. 21. Nie będziesz pożądał żony swojego bliźniego. Nie będziesz pragnął domu swojego bliźniego ani jego pola, ani jego niewolnika, ani jego niewolnicy, ani jego wołu, ani jego osła, ani żadnej rzeczy, która należy do twojego bliźniego».

3. Czy Dekalog jest ciężarem?

Dzisiaj wielu ludzi, zwłaszcza młodych uważa, że przykazania Boże – Dekalog jest bardzo trudny do zachowania, że Pan Bóg nałożył zbyt duże ciężary, zbyt duże obowiązki na ludzi, że Bóg jest okrutny, nielitościwy, dając nam takie ciężary nie do uniesienia. Jak ten problem rozwiązać? Martin Buber w książce „Opowieści chasydów” tak to przedstawia:

Napisano we wstępie do dekalogu „Ja jestem Pan, twój Bóg, który cię wywiódł z ziemi egipskiej”. Dlaczego nie napisano „Ja jestem Pan, twój Bóg który stworzył niebo i ziemię”? Rabbi Bunam tak to wyjaśnił: „Gdyby napisano: niebo i ziemię,

człowiek powiedziałby – to dla mnie zbyt wielkie, lękam się tego”. Ale Bóg powiedział: „Ja jestem ten, kto wyciągnął cię z błota, chodźże więc i słuchaj”¹.

Nie chodzi tylko o ciężary, obowiązki i strach przed Bogiem, ale o Jego miłość.

4. Nazwa Dekalog

Nazwa Dekalog po raz pierwszy pojawia się w pismach Ireneusza i Klemensa Aleksandryjskiego. Pochodzi ona z wyrażenia greckiego, które jest tłumaczeniem hebrajskiego אֲשֶׁרֶת הַדְּבָרִים ('ašeret haddêbârîm) zawartego w Księdze Wyjścia (Wj 34,28) i w Księdze Powtórzonego Prawa (Pwt 10,3), co znaczy dziesięć słów. Św. Augustyn określa dekalog jako dziesięć przykazań Boga.

Można więc powiedzieć, że w Biblii nie ma 10 przykazań, jest tylko 10 słów. Nazwa 10 przykazań jest wtórna i pochodzi od św. Augustyna (354- 430). Określenie „10 przykazań” więcej akcentuje odcień strachu, obowiązku, grozy. Termin „słowo” wprowadza nas na płaszczyznę komunikacji, łączności miłości. Popatrzmy na interpretację chasydzką dekalogu.

Pewien uczeń zapytał rabbiego Szelke: „Przykazano nam: Kochaj bliźniego jak siebie samego. Jakże mogę spełnić to przykazanie, jeśli mój bliźni wyrządza mi zło?”

Rabbi odrzekł: „Należy to rozumieć w sposób właściwy. Kochaj bliźniego, jak tego, kim sam jesteś. Wszystkie dusze bowiem stanowią jedność; każda jest przeciw iskrą Duszy pierwotnej i przenika wszystkie dusze, podobnie jak twoja dusza przenika wszystkie członki twojego ciała. Może się jednak zdarzyć, że twoja ręka pomyli się i ciebie uderzy; czy weźmiesz wtedy kij i uderzysz ją za to, że nie ma rozumu, powiększając jeszcze bardziej doznawany przez siebie ból? To samo dzieje się, kiedy wyrządzasz zło bliźniemu, który stanowi z tobą jedną duszę, lub kiedy twój bliźni, który stanowi z tobą jedną duszę, z braku rozumu wyrządza ci zło; jeżeli odplacisz mu złem, sam zadasz sobie ból”. Uczeń pytał dalej: „Ale jak mogę kochać człowieka, który wyrządza zło wobec Boga?” „Czy nie wiesz – rzekł rabbi Szelke – że Dusza pierwotna bierze swój początek z istoty Boga? Czyż więc widząc, że jedna z jej świętych iskier uwikłała się i już prawie dogasa, nie ulitujesz się nad nią?”².

Dekalog został przekazany w dwu miejscach Wj 20,2 - 17 i w Pwt 5,6 - 21. Te dwa przekazy są w ogólnych punktach zgodne, różnią się tylko w szczegółach. Inna jest motywacja praw szabat i inne uzasadnienie czci rodziców. Wj 20,17 kobieta jest wyliczana wśród dóbr mężczyzny a w Księdze Powtórzonego Prawa ma ona miejsce nadrzędne.

5. Styl i struktura literacka Dekalogu

Przykazania Dekalogu nie zostały sformułowane w stylu prawnym, ale w tzw. stylu apodyktycznym - forma rozkazu lub zakazu. Zakaz ma formę czasu przyszłe-

¹ M. Buber, *Opowieści chasydów*, Poznań 1986, s. 266.

² M. Buber, dz. cyt., s.155.

go trybu oznajmującego. Niektóre przykazania są krótkie, składające się z samych czasowników (nie będziesz zabijał, cudzołożył, kradł). Inne natomiast są rozwinięte z podaniem uzasadnienia.

Możemy zauważyć kompozycję symetryczną w tekście z Księgi Wyjścia (Wj 20,2-17). Są dwa układy symetryczne. Pierwszy dotyczy wertykalnego stosunku ludu Boga do Jahwe i zawiera 10 wierszy podzielonych na dwa szeregi po 5 w każdym:

1. Ja jestem Jahwe twój Bóg którym cię wywiódł z ziemi egipskiej z domu niewoli (w. 2)	6. Nie będziesz wzywał imienia Boga twego Jahwe dla czcnych rzeczy (w. 7)
2. Nie będziesz miał Bogów cudzych obok Mnie (w. 3)	7. Pamiętaj o dniu szabat aby go uświęcić (w. 8)
3. Nie będziesz czynił żadnej rzeźby, ani żadnego obrazu tego co jest na niebie wysoko, ani tego co jest na ziemi (w. 4)	8. Sześć dni będziesz pracować i wykonywać wszystkie zajęcia, bo dzień siódmy jest szabatem ku czci twego Boga. W szabat trzeba podziwiać to co Bóg stworzył. (w. 9,10)
4. Nie będziesz im oddawał pokłonu, nie będziesz im służył, (w. 5a)	9. Bo w sześciu dniach Jahwe wszystko uczynił, to co w niebie, na ziemi. (w. 11a)
5. Jahwe Bóg zazdrosny karze i błogosławi. (w. 5b - 6)	10. Pobłogosławił dzień szabat (w. 11b)

Drugi szereg symetryczny ma kierunek horyzontalny i zawiera 8 członów po 4 w każdym szeregu:

1. Czcij ojca swego i matkę swoją (w. 12)	5. Nie będziesz mówił przeciw bliźniemu kłamstwa (w. 16)
2. Nie będziesz zabijał (w. 13)	6. Nie będziesz pożądał domu bliźniego twego (w. 17a)
3. Nie będziesz cudzołożył (w. 14)	7. Nie będziesz pożądał żony bliźniego twego (w. 17b)
4. Nie będziesz kradł. (w. 15)	8. Nie będziesz pożądał jego niewolnika, niewolnicy, zwierzęcia, żadnej rzeczy, która należy do bliźniego twego. (w. 17c)

6. Prolog

„Jestem Jahwe, Twój Bóg” - to samookreślenie się Boga nawiązuje do Wj 3,14. „Jestem, który Jestem”. Jahwe chce powiedzieć swojemu ludowi - Jestem dla Izra-

ela i ludzkości uosobioną przyszłością. Zaimek „Twój” oznacza przychylność Boga (por. Ps 16,5-6: „Jahwe częścią dziedzictwa i kielicha mego. To właśnie Ty mój los zabezpieczasz”). Ta przychylność i miłość do Izraela zaznaczyła się szczególnie poprzez wyprowadzenie z niewoli egipskiej, o czym właśnie mówi prolog. Na początku Dekalogu Bóg - Jahwe określa się więc jako Bóg wybawienia i wyzwolenia. A zatem jako Bóg miłości. Dekalog jest zbiorem słów miłości.

7. I Przykazanie

„Nie będziesz miał bogów cudzych przede Mną” – czyli przed moim Obliczem. Dlaczego? Bo Jahwe jest Bogiem jedynym i wyłącznym, zazdrosnym. Jedynie sprawiedliwym i zbawiającym. (Iz 45,21). Co zrobić, aby Jahwe był jedynym Bogiem? Odpowiedź jest prosta: nie oddawać czci obrazom i rzeźbom, ponieważ Jahwe objawił się w faktach historycznych, nie jest związany z posągami czy miejscem, jest transcendentny i niepojęty. Co zrobić, aby Jahwe był jedynym Bogiem? Odpowiedź daje nam paralelny w. 8 „Pamiętaj o dniu szabatu, aby go uświęcić”. W czasie niewoli kult Boga Jahwe rozpoczął się właśnie od świętowania szabatu. Żydzi dobrze zrozumieli w niewoli, że cierpią za to, że nie zachowywali i nie świętowali szabatu.

Przy żadnym przykazaniu Bożym nie ma „zâkôr” – (pamiętaj). Dlaczego? Bo ono musi być bardzo ważne w zachowywaniu wiary w Boga. Jeżeli weźmiemy pod uwagę, że te przykazania były wyryte na kamieniu i najwięcej wierszy jest w 3 przykazaniu, to jakże ono musi być ważne. Wiara izraelska i chrześcijańska zależy od tego jak będziemy świętować szabat czy Dzień Pański – niedzielę, bo całe świętowanie szabatu Chrystus przenosi na niedzielę.

„Pewien słynny muzyk przybył do jakiegoś miasta i kazał rozwiesić na wszystkich ulicach ogłoszenia o swoim koncercie – opowiadał rabbi Szolem. – Wszyscy szacowni obywatele spieszyli, by zakupić bilety.

W owym mieście żył mężczyzna, wielki miłośnik muzyki, chromy na obie nogi i tak biedny, że nie mógł sobie pozwolić na bilet. Pieniądzy miał tylko tyle, że starczyłoby na miejsce stojące, ale na cóż by mu się takie zdało. Nie chciał jednak rezygnować z koncertu, zaciągnął więc pożyczkę, kupił bilet w pierwszym rzędzie i poprosił przyjaciela, aby zaniósł go na plecach do sali koncertowej.

I tak, siedząc na plecach przyjaciela, oddawał się słuchaniu z rosnącą przyjemnością; geniusz solisty i piękno muzyki pochłonęły go do tego stopnia, że zapomniał, gdzie siedzi.

Zaczął się więc kręcić, podrygiwać, klaskać w ręce, aż wreszcie przyjaciel zaczął krzyzczeć: Skręcisz mi kark, przestań mnie tak dusić i walić w plecy! Ale kaleka nie zwracał na to uwagi, póki przyjaciel nie krzyknął: Już nie wytrzymam, zadam cię! Biedak poprosił wówczas o litość, a podczas przerwy wyblagał przyjaciela, by go zaniósł do bufetu, gdzie podawano napoje alkoholowe. Zamówił butelkę wódki dla przyjaciela i obaj powrócili na koncert. Przyjaciel, rozweselony teraz wódką, dał się

tak porwać muzyce, że sam zaczął się kiwać, podrygiwać, podskakiwać, zapominając o ciężarze na plecach. I w ten sposób doszło do wielkiego zjednoczenia tych obydwu, którzy cieszyli się koncertem aż do samego końca.

Morał z tej historii płynie taki – dodał rabbi: - wiadomo, że w szabat najważniejsze jest wysławianie Boga, z duszą czystą i radosną; ale dusza bez ciała jest niestety ułomna. Bez ciała nie może ani okazywać Bogu czci, ani Mu dziękować. Tak więc, jeżeli ciało nie odczuwa zadowolenia, to i dusza nie będzie mogła rozkoszować się szabatem.

To jest właśnie powód, dla którego musimy traktować dobrze nasze ciało, rozweselać je winem i wykwintną strawą, aby beztrudnie mogło połączyć się z duchem w uwielbieniu Najwyższego i utrzymywać duszę w jej radosnej kontemplacji. Tylko w taki sposób szabat może być obchodzony w swojej pełni”³.

Bez świętowania nie można zachować wiary. Od tego, jak będziemy przeżywać niedzielę, zależy nasza wiara. Od tego jak przeżyjesz niedzielę, czy ją uświęcisz. zależy wiara w Boga i to czy innych bogów nie postawisz przed Bogiem Jedynym. Stwórcą nieba i ziemi. W Polsce jest ponad 1000 zabobonów, a więc mamy oprócz Jedyne Boga jeszcze 1000 bożków, którym oddajemy cześć. Odrzućmy je, wybierzmy Jedyne Boga.

8. II Przykazanie

Zabrania nadużywania imienia Boga do czczych rzeczy. Co to znaczy? O jakie nadużycia tu chodzi? Paralelny wiersz drugi w kompozycji symetrycznej wskazuje, że wolno tego imienia używać do wychwalania, podziwiania i ogłaszania, że Bóg jest zbawcą i wzywać Jahwe do tego, aby okazał się Zbawcą przez przyjście z pomocą. Wolno więc używać tego imienia w: zgromadzeniu kultycznym, w modlitwie. Nadużyciem było używanie imienia do czarodziejskich zaklęć. Ludzie Starożytnego Wschodu używali imion bogów, aby móc na nich oddziaływać. Nadużywano tego imienia, kiedy składano przysięgi oszukańcze. Aby temu nadużywaniu zapobiec zdecydowano w III w przed Chrystusem zastąpić imię Jahwe słowami Adonai - Pan, czy słowem „niebo”, lub „Królestwo Niebieskie”.

Nie przysięgajmy na Boga, na Chrystusa, na rany Chrystusa.

9. III Przykazanie

W Księdze Wyjścia terminem nakazującym przestrzeganie szabatu jest słowo זָכוֹר (zâkôr) – „pamiętaj” (20,8). Szabat stanowił bowiem pamiętkę dnia, w którym Bóg dokonał czegoś bardzo ważnego dla zbawienia ludu swego. Motywacja święcenia szabatu w tradycji (D) nawiązuje do niewoli egipskiej (Pwt 5,15) uwydatniając działanie Boga w historii. Instytucja szabatu stanowi jedno z najstarszych praw izraelskich [Wj 34,21 (J). Wj 23,13 - kodeks przymierza (E) Kpł 19,3; 23,1-3; 26.2 Wj 31,12,17; 35,1-3 (P)].

³ D. Lifschitz, *Z mądrości chasydów*, Kielce 1998. s. 22 -23.

Słowo hebrajskie שָׁבַת (szbt) jako czasownik oznacza ustać, skończyć, przerwać pracę. Jako rzeczownik oznacza zaprzestanie, beczynność, przerwę, odpoczynek. Początkowo to słowo oznaczało pełnię księżyca. Prawdopodobnie już nomadzi regulowali swój tryb życia wg rytmu faz księżycowych 4 razy 7= 28 czyli - miesiąc księżycowy.

W Dekalogu, biorąc pod uwagę kompozycję symetryczną, świętowanie i zachowywanie szabatu stanowi oś religijności jahwistycznej. Święcenie szabatu uchroni naród od kultu fałszywych bogów i sprowadzi na niego błogosławieństwo Boże.

Słowo „zákôr” – (pamiętaj) w interpretacji chasydzkiej było tak rozumiane, że każdego dnia masz pamiętać o świętowaniu szabatu i każdego dnia, czyli przez 6 dni, masz się przygotowywać do tego świętowania.

10. Przykazania regulujące stosunek człowieka do człowieka

10.1. Sława, cześć, honor (przykazanie IV i przykazanie VIII)

- „Czcij ojca twego i matkę abyś długo żył na ziemi”, a Księga Powtórzonego Prawa dodaje: „aby ci się dobrze powodziło”; 4 przykazanie łączy z 8 przykazaniem temat sławy i czci.

- „Nie będziesz mówił przeciw bliźniemu twemu kłamstwa jako świadek”. Czczyć to znaczy traktować poważnie, nadawać właściwą rangę opiece nad rodzicami zwłaszcza w wieku starszym (Prz 23,22). Czczyć to znaczy dawać dary drugiemu, bliźniemu (ojcu, matce), gdyż oni są tymi, którzy przekazują wolę Boga. Ta część obejmuje też zakaz bicia rodziców (Wj 21,15) i zakaz zlorzeczenia (Wj 21,17) oraz hańbienia (Pwt 27,10), bo rodzice są na pierwszym miejscu bliźni.

Przyszłość Izraela zależy od nienaruszalnej wspólnoty i harmonii rodzinnej, bo od tego zależy aby długo żyli na ziemi, którą Bóg Jahwe daje im. Przyszłość Izraela zależy również od prawdy w życiu społecznym. Stąd 8 przykazanie. Od świadków, którzy stawali przed sądem zgromadzonym na otwartym placu przed bramą zależało życie i cześć i dobytek oskarżonego.

10.2. Obrona życia (przykazanie V i przykazanie Xa)

- „Nie będziesz zabijał”. - „Nie będziesz pożądał domu bliźniego”. W pierwszej tradycji zakaz dotyczył wszelkiego zabójstwa. W tradycji deuteronomicznej przykazanie „nie zabijaj” zacieśniono do zabójstwa dobrowolnego. Występuje tutaj słowo חָצַר (tir^ccâh) pochodzące od czasownika חָצַר, które najlepiej tłumaczyć przez „mordowanie”. W sensie biblijnym „żyć” znaczy coś więcej niż fizycznie egzystować, oznacza pełne, godne człowieka istnienie. Dom jest składnikiem życia. Zamach na dom jest zamachem na życie, ponieważ dom jest składnikiem życia. W pojęciu „dom” mieści się zarówno rodzina jak i dziedzictwo wolnego Izraelity. Nic dziwnego że prorocy wyzysk gospodarczy, oraz społeczny ucisk nazywali „krwawą zbrodnią” (Oz 4,2; Iz 1,15; Mi 3,1-3).

10.3. Obrona rodziny (przykazanie VI i przykazanie IX)

- „Nie będziesz cudzołożył” - „Nie będziesz pożądał żony bliźniego”

W sensie teologicznym Stary Testament opowiada się za równouprawieniem płci. Ożeaszowe zaślubiny Boga (2,21) wysoko podniosły rangę małżeństwa. Zakaz cudzołóstwa rozumiano jako obronę praw mężczyzny. Narzeczoną traktowano na równi z mężatką. Karą za cudzołóstwo było ukamienowanie.

Małżeństwo izraelskie było symbolem zaślubin Boga z narodem wybranym. Bóg jest mężem, naród żoną. Bardzo często ten naród był niewierną żoną, dopuszczał się cudzołóstwa wyznając kult obcych bogów. Bóg – wierny małżonek bez przerwy przez proroków wzywał niewierną małżonkę do pierwszej miłości spod góry Synaj. Obrzezanie stosowane w Izraelu miało podkreślić to, że sprawy seksualne mają być podporządkowane Bogu. Jahwe jest panem seksu.

10.4. Obrona wolności (przykazanie VII i przykazanie Xb)

- „Nie będziesz kradł”, - „Nie będziesz pożądał niewolnika, niewolnicy, zwierzęcia, rzeczy bliźniego”.

Czasownik „ganab” גנב (gnb) ma szersze pojęcie niż kraść - ale oznacza również - rabować, uprowadzać - wprowadzić w błąd.

Punkt ciężkości tego zakazu tkwił niewątpliwie w porywaniu ludzi (Wj 21,16). Później porwany stawał się niewolnikiem, a więc w tym przykazaniu VII chodzi o pierwszym planie o wolność człowieka. Aby człowiek był wolny, musi coś posiadać. Stary Testament uważał własność za rzecz świętą i nietykalną, za lenno otrzymane od Jahwe, Stwórcy, np. chłop Nabot odmawia sprzedaży ziemi królowi Achabowi (1 Krl 21,2). W roku Jubileuszowym ziemia ma wrócić do właściciela. Izrael nigdy nie ścigał kradzieży dóbr materialnych karą śmierci.

* * *

Żydzi zawsze uważali Dekalog nie za ciężary nie do uniesienia, ale za wielki dar Boga. Dekalog to 10 słów miłości. Bóg, który za darmo wywiódł Izraela z niewoli egipskiej nie przestał kochać tego narodu na pustyni synajskiej, ale posunął się jeszcze dalej i dał mu wielki dar miłości – dekalog – czyli 10 słów miłości, które mają moc stwarzania nowego życia mającego wymiar wieczny.

Reasumując trzeba powiedzieć, że w Dekalogu chodzi o miłość Boga do wszystkich ludzi. Kto nie zachowuje Dekalogu traci miłość, a bez miłości życie traci sens. Kto nie zachowuje dekalogu 10 słów, traci również życie, czyli wybiera śmierć. W Dekalogu chodzi więc o wielką stawkę, najwyższą stawkę: o miłość i o życie. Bez Dekalogu życie przestaje być życiem, człowiek staje się zwierzęciem. Dzisiaj odrzuca się Dekalog a w jego miejsce wchodzi tzw. poprawność polityczna, która pozbawia nas miłości i życia, a naszą egzystencję uzwierzęca, urzeczowia i sprowadza do absurdu i nonsensu z niższego szczebla analfabetów.

Na koniec posłuchajmy, co rabbi Szemuel opowiadał o rabbim Rafale z Berszady. „Wybierając się któregoś lata w drogę rabbi kazał mi wsiąść z nim razem na wóz. «Obawiam się, rabbi, że będzie ci za ciasno» powiedziałem. Wtedy rzekł do mnie z wielką serdecznością: «Kochajmy się bardziej, a będzie nam obu przestronno». A kiedy pomodliliśmy się, powiedział: «Bóg jest wielkim przyjacielem»”. Rabbi Pinchas powiedział: „Powinniśmy się modlić także za złych pośród ludów świata, ich także powinniśmy kochać. Jak długo tak się nie modlimy, jak długo tak ich nie kochamy, Mesjasz nie przyjdzie”⁴.

---

⁴ M. Buber, dz. cyt., s. 127.